

Foto: František Vlkolinský, fotogaléria k akcii na str. 16

Jar vo Vážci - otváranie studničiek

Svätodušná nedeľa, 28. mája 2023, bola teplá a slnečná, a tak nič nebránilo hladkému priebehu slávnosti víťania jari a otvárania studničiek. Chorovod Omilienci nasledovaný sprievodom hostí, miestnych hasičov a poľovníkov prešiel Hlavnou ulicou od reštaurácie Izabela na Námestie slobody, kde pokračoval kultúrny program.

Slávnosť otvorila predsedníčka Miestneho odboru Matice slovenskej (MO MS) Miroslava Bartková príhovo-

rom a symbolickým otvorením studničiek: „Otváranie studničiek z iniciatívy MO MS má v našej obci 30-ročnú tradíciu. Začínali sme pri studničke Pod Kopou, teraz pokračujeme tu, na brehu Bieleho Váhu, kde vítame jar pod Kriváňom. Voda ako nositeľka života v prírode je vtedy dobrá, keď slúži človeku, ktorý si ju váži a chráni. A bude čím ďalej vzácnejšia, preto si chráňme naše studničky, našu čistú vodu.“

Starosta obce Milan Lištiak vo svojom príhovore vyzdvihol dôležitosť udržiavania tradícií a poďakoval organizátorom: „Nesmierne si vážim, že tradície našich predkov pretrvávajú dodnes. Je v nich naše bohatstvo, kúzlo, obrovská príťažlivosť a dôkaz, že ľudia vo Vážci majú srdcia otvorené a sú hrdí na svoje korene. Úprimne ďakujem všetkým organizátorom a účinkujúcim za maximálnu snahu pripraviť čo najkrajšie umelecké zážitky. Osobitne by som chcel vyzdvihnúť obetavosť a úsilie Matúša Ilavského a jeho kolektív z folklórneho združenia Stráne.“

Početnému publiku sa prihovril aj predseda Domu Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši Marek Nemec.

V bohatom programe vystúpili domáci folkloristi zo združenia Stráne s ľudovou hudbou Bystrianka pod vede-

ním Vladimíra Cisára, detský folklórny súbor Cindruška z Liptovského Hrádku a folklórny súbor Vagonár z Popradu. Každý súbor sa predstavil vo viacerých vstupoch a na záver programu spoločne zaspievali vážeckú hymnickú pieseň Kopala studničku.

K spríjemneniu slávnostnej atmosféry prispeli aj samotní obyvatelia Vážca – rodina Jurčová (ul. Hlavná) výzdobou a občerstvením pre účinkujúcich v sprievode, a rodina Bartkovcov a Renkovcov s remeselnými výrobkami.

mm

Matičiarí aktívne udržiavajú kultúru

Miestny odbor Matice slovenskej (MO MS) sa intenzívne zapája do kultúrneho diania v obci. Okrem tradičných podujatí, ako oslobodenie obce, Deň víťazstva nad fašizmom, SNP, či Otváranie studničiek, sledujú a pripomínajú mnoho významných výročí a osobností našej obce.

„Minulý rok v júni sme si pripomenuli 135. výročie narodenia Františka Havráneka spomienkovým stretnutím na miestnom cintoríne spolu s rodinnými príslušníkmi pána Havráneka. V júli sme spolupracovali pri storočnici objavenia Vážskej jaskyne. Pri 30. výročí vzniku Ústavy SR sme pri Miestnom kultúrnom stredisku sadili lipu - symbol Slovanov. Pri tejto príležitosti sme dali zhotoviť aj pamätnú tabuľu, ktorú sme v spolupráci s Obcou Vážec, Urbárom - pozemkovým spoločenstvom vo Vážci a pomocou miestnych dobrovoľníkov osadili ku lipe. V októbri sme spolupracovali aj s cirkevným zborom ECAV Vážec pri výročiach významných osobností - generálneho biskupa Jána Michalku, profesora Michala Lučanského a 130. výročí evanjelického kostola vo Vážci,“ priblížila predsedníčka MO MS Miroslava Bartková.

Pri pamiatke zosnulých si členovia Výboru MO MS každoročne spomínajú na osobnosti našej obce starostlivosťou

o ich hroby, výzdobou, tichou spomienkou a zapálením sviečky.

V novembri matičiari v spolupráci s obcou dali zhotoviť a slávnostne odhalili pamätnú tabuľu hrdinov, ktorí prišli o svoje životy pri oslobodení našej obce. Na aktivitu získali finančnú dotáciu aj od Matice slovenskej.

Na miestnom cintoríne pri pamätníku padlých sa prítomným prihovoriť starosta obce Milan Lištiak a predsedníčka MO MS Miroslava Bartková. V závere si najmä starší pamätníci zaspomínali na obdobie oslobodenia obce, ktoré si pamätali z detstva alebo z rozprávania starších generácií.

„Naša obec bola oslobodená 29. januára 1945 v neskorých večerných hodinách skupinou vojakov pod vedením škpt. Ludvíka Engela. Táto hŕstka statočných prišla o svoje životy pri oslobodení našej obce. Dlhé desaťročia boli pre verejnosť neznámi, no prostredníctvom vojenského historického ústavu, vďaka osobnosti Oldřicha Vaneka, sa nám podarilo získať ich mená. Z dovtedy dostupných zdrojov zomrelo údajne 18 neznámych vojakov. Nakoniec sa zistilo, že padlých bolo 22 vojakov, preto sme sa rozhodli uctiť si ich pamiatku menným zoznamom na pamätníku na miestnom cintoríne vo Vážci,“ dodala M. Bartková.

Členky MO MS sa starajú o hroby osobností kultúrneho života.

Aj v tomto roku už majú matičiari za sebou niekoľko aktivít (pripomienka oslobodenia obce, Deň víťazstva nad fašizmom, výročná členská schôdza, Jarné nápady, Otváranie studničiek) a ďalšie pripravujú (výročia príchodu Konštantína a Metoda, uzákonenia slovenčiny, vyhorenia obce, založenia Matice slovenskej a ďalšie).

(red)

Nahrávka pre rozhlas

Koncom februára sa v našej obci uskutočnila verejná nahrávka pre rozhlasové štúdio RTVS Banská Bystrica v rámci folklórneho cyklu Zahrajte mi túto, naživo. V programe okrem domácich folkloristov z FZ Stráne vystúpili aj hostia z Liptovskej Tepličky a Šuňavy – FSK Tepličan a FSK Šuňava. Nositelia tradícií predviedli svoje folklórne umenie plnej sály divákov a súhru v umení dokázali aj po skončení podujatia pokračujúcim spoločným spevom v zákulisí.

Verejné nahrávky naživo organizovala RTVS pri príležitosti 30. výročia vzniku Slovenskej republiky.

Starosta obce Milan Lištiak a predsedníčka MO MS Miroslava Bartková pri odhaľovaní pamätnej tabule padlým pri oslobodení obce.

Spoločné upratovanie plánujú zopakovať

Dobrovoľní hasiči z Važca zorganizovali na Deň Zeme (22. apríla) brigádu na čistenie obecného chotára. Do akcie sa zapojili desiatky „organizovaných“ (poľovníci, športovci, seniori...) i „neorganizovaných“ dobrovoľníkov a spoločne urobili kus dobrej práce.

Upratovalo sa po celej dĺžke katastra od Východnej po Štrbu, na Hovalde, Hencnave, Vrškoch, Za priepadlami, na Kiameni, Dúbrave, Šibeníčovom Vrchu, na Petrovskej a Za Hôrou (pod mostom D1). Prioritne boli vybrané lokality, kde sú podľa skúseností miestnych poľovníkov zhromaždené odpadky, ktoré do prírody rozhodne nepatria.

Vrecia s vyzbieraným odpadom boli zhromaždené v areáli hasičskej zbrojnice, odkiaľ boli na náklady obce (1180 eur) vyvezené na skládku. Po upratovaní čakalo na všetkých zaslúžené občerstvenie v podobe gulášu.

Svojou troškou k čistejšiemu životnému prostrediu prispeli aj členky Jednoty dôchodcov.

Úspešnosť akcie mimoriadne vyzdvihol starosta obce Milan Lištiak: „Som nadšený účasťou zhruba 80 ľudí, zo srdca všetkým účastníkom ďakujem. Zúčastnili sa spoločenské organizácie, ako aj dobrovoľníci z celej obce, ktorým záleží na tom, v akom prostredí žijeme a ako by naša obec a jej okolie malo vyzerať. Skláňam sa pred nimi a ešte raz úprimne ďakujem. Vďaka patrí všetkým, ale hlavne členom a členkám nášho dobrovoľného hasičského zboru a Poľovníckeho združenia Kriváň Važec, a aj tým, ktorí neváhali a použili svoje vlastné motorové vozidlá, aby sa mohol nazbieraný odpad zviezť. Určite je to výborný signál, že obyvateľom na našej obci záleží, vedia sa zomknúť a vedia priložiť ruku k spoločnému dielu. Podobnú akciu by sme chceli v jeseni zopakovať.“

(red)

Brigádnici rozdelení do skupiniek vyčistili veľkú časť chotára.

Nová autobusová zastávka predmetom sporov

Výstavba novej autobusovej zastávky na ulici Vernárskej (oproti múzeu) vyvolala rozporuplné reakcie občanov. Zatiaľ čo niektorí obyvatelia obce si jej vybudovanie vyžadovali, iným sa zdá táto investícia neopodstatnená a zbytočná.

„Písomnú žiadosť o vybudovanie autobusovej zastávky podpísalo 26 občanov a aj ďalší vyjadrili súhlas ústne. Poslanci schválili investíciu v prípade, že sa podarí na jej financovanie nájsť externé zdroje cez projekty alebo dotácie, čo sa nám podarilo. Začiatu výstavby predchádzalo získanie súhlasu príslušných orgánov, či už dopravné-

ho inšpektorátu, alebo Žilinského samosprávneho kraja ako zriaďovateľa dopravy a tiež prevádzkovateľov – dopravných firiem z Popradu a Liptovského Mikuláša, ktoré nás ubezpečili, že novú zastávku zaradia do grafikonov. Rokovali sme aj s majiteľom susednej budovy, kde je prevádzka potravín. Zastávka bude umiestnená tak, aby nebolo obmedzené zásobovanie obchodu a parkovanie,“ uviedol starosta Milan Lištiak.

Budovanie novej autobusovej zastávky v dedine odobrilo obecné zastupiteľstvo v decembri 2021. Poslanci vtedy schválili projekt v celkovej výške

necelých 57-tisíc eur s 5 % spoluúčasťou obce. Na výstavbu obec získala v roku 2022 finančný príspevok od Miestnej akčnej skupiny Horný Liptov vo výške 52 631 eur. Stavbu realizuje firma Stavvia Slovensko, ktorá prebrala stavenisko vo februári tohto roku. Termín ukončenia výstavby je 30. jún 2023 a zmluvná cena 55 300 eur.

Počas prípravných výkopových prác stavebníci neplánovane natrafili na vodovodné potrubie (kvôli nesprávnemu zakresleniu), takže náklady sa navýšili o prekládku vody vo výške 6900 eur.

(mm)

Z obecného rokovania

Po minuloročných komunálnych voľbách funguje obecné zastupiteľstvo na nasledujúce štyri roky v novom zložení. Ustanovujúce obecné zastupiteľstvo sa uskutočnilo 28. novembra 2022. Zvolený starosta obce a poslanci na ňom zložili zákonom predpísaný sľub.

Víťazom volieb na funkciu starostu sa stal Milan Lištiak (384 hlasov). Ostatní kandidáti získali: Peter Čupka 261 hlasov, Ľubomír Čonka 109 hlasov, Miroslav Ilavský 51 hlasov. Za poslancov obecného zastupiteľstva boli zvolení: Zuzana Profantová (427 hlasov), Gabriela Turanová (368), Matúš Ilavský (336), Peter Šulik (319), Tibor Chovan (318), Richar Zubaj (303), Peter Jacko (276). Výkonom funkcie zástupcu starostu bol poverený Peter Jacko. Na zastupovanie starostu pri vykonávaní sobášnych aktov boli poverení Peter Jacko a Gabriela Turanová. Na zvolávanie a vedenie zasadnutí zastupiteľstva v prípadoch daných zákonom bola poverená Gabriela Turanová.

V decembri sa nové zastupiteľstvo stretlo dvakrát už na pracovných rokovaníach (13. 12. a 29. 12.). Schválili rozpočet obce na rok 2023 na úrovni hlavných položiek ekonomických rozpočtových klasifikácií (príjmy 2 598 946 eur a výdavky 2 598 011 eur), predloženie žiadosti o dotáciu v rámci schémy na podporu budovania nabíjacej infraštruktúry pre elektromobily, predĺženie platnosti spoločného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2029, zápisy do kroniky za rok 2020 predložené kronikárkou Elenou Jelenovou a návrh poslanca Matúša Ilavského na zvýšenie základného platu starostu obce o 10 %. Ďalej schválili zmenu rozpočtu základnej školy, Všeobecne záväzné nariadenie o výške mesačného príspevku zákonného zástupcu na čiastočnú úhradu výdavkov v školách a školských zariadeniach, plán činnosti hlavného kontrolóra a prenájom stánkov pod krytou tržnicou pre žiadateľa Ismaila Saitu do konca roka 2027 (výška nájmu oboch stánkov bude 3 000 eur za rok plus inflácia).

Na januárovom zasadnutí poslanci schválili výpožičku medzi obcou a FZ Stráne na dočasné vypožičanie priestorov v Miestnom kultúrnom stredisku

(sklad na prvom poschodí) do konca roka 2024. Náklady na energie počas výpožičky bude hradiť obec.

Poslanci jednohlasne odsúhlasili aj spolufinancovanie vybudovania zberného dvora vo výške 15 853 eur. Po prípravných prácach od roku 2018 bola v máji 2022 odoslaná žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku na zberný dvor. Zmluva s Ministerstvom životného prostredia o poskytnutí príspevku bola podpísaná vo februári tohto roku vo výške 301 218 eur.

Poslanci sa zaoberali aj žiadosťami o pridelenie obecného nájomného bytu. Z viacerých záujemcov byt získal Ľubomír Lacko na skúšobnú dobu šesť mesiacov. Schválený bol aj knižničný a výpožičný poriadok a štatút obecnej knižnice.

Vo februári obecné zastupiteľstvo zvolilo nových členov (zástupcov zriaďovateľa) do Rady školy. Novými členmi sa stali Gabriela Turanová, Richard Zubaj, Peter Jacko a Matúš Ilavský. Doterajší členovia (Zdena Ilavská, Martina Šedňová, Ľudovít Renko) boli odvolaní. Keďže odvolaná členka Zdena Ilavská bola dovtedajšou predsedníčkou rady školy, členovia za novú predsedníčku zvolili Gabrielu Turanovú.

Hlavný kontrolór obce informoval poslancov o výkone kontrolnej činnosti. Kontrolované subjekty boli Obec Važec a základná škola.

Poslanci schválili výpožičku priestorov pre Miestny spolok Slovenského

červeného kríža v budove zdravotného strediska do konca roka 2023. Náklady na energie počas výpožičky bude hradiť obec.

V apríli poslanci rokovali o dodatku k rokovaciemu poriadku a zhodli sa na zverejňovaní zvukových záznamov, zápisníc, údajov o dochádzke poslancov a výpisov o hlasovaní na internetovej stránke obce aj na facebookovom profile obce.

Schválili Všeobecne záväzné nariadenie o výške mesačného príspevku na čiastočnú úhradu výdavkov v školách a VZN o financovaní materskej školy na rok 2023. Odsúhlasili aj príspevok vo výške 1600 eur na dokončenie prác v dome J. Hálu a zmenu rozpočtu Obecného podniku Važec (navýšenie o 5000 eur na zimnú údržbu ciest v dôsledku výdatných snehových zrážok a 5000 eur na vývoz a likvidáciu komunálneho odpadu pri čistení lokality Dolinka).

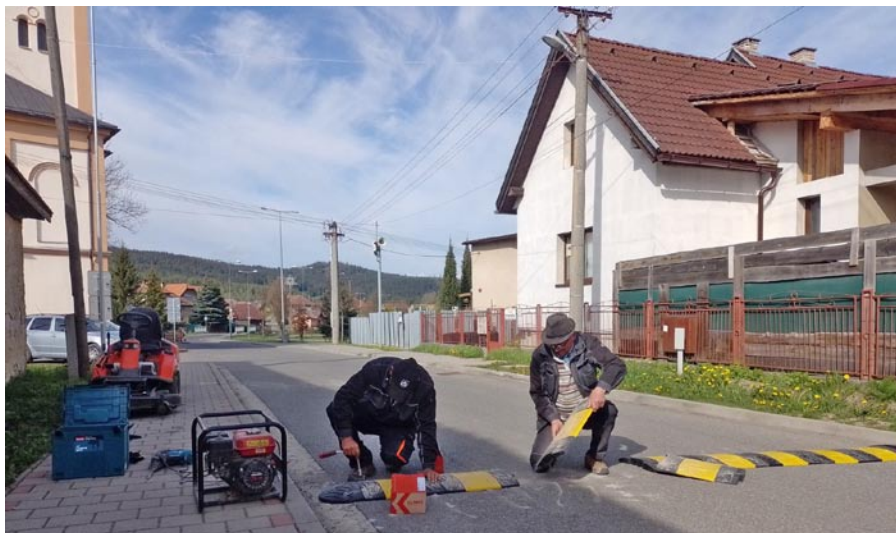

V osade Dolinka 15. apríla upratovali jej obyvatelia a niekoľko detí z osady sa zapojilo aj do brigády na Deň Zeme

Brigáda na vyčistenie osady od odpadkov bola 15. apríla z iniciatívy poslanca Richarda Zubaja. Upratovali samotní obyvatelia osady a vyzbierali zhruba 3,75 ton odpadu. „Obyvatelia osady sú po našich výzvach ochotní kúpiť si nádoby na odpad a platiť aj za jeho vývoz, avšak niektorí žiadajú formu splátkového kalendára,“ doplnil R. Zubaj.

Tí obyvatelia z osady, ktorí prejavili záujem o kúpu zbernej nádoby, ju môžu uhradiť formou dvoch splátok a nádobu dostanú až po celkovej úhrade. Tiež pracujeme na tom, aby sme mohli na dohodu zamestnať ľudí priamo z osady, ktorí by dohliadali na poriadok,“ dodal starosta Milan Lištiak.

(red)

Na ulici Štefana Rysuľu neďaleko evanjelického kostola pribudol spomaľovací pruh. V polovici mája ho inštalovali pracovníci obce.

Rozdelenie poslaneckých obvodov a obecných komisií

Obvod č. 1 – Zuzana Profantová (Široká 736, tel. 0907 859 446)

Ulice: Na Harte 1 - 19, Na Harte 776 – 784, Nábřežná 773 – 774, Nábřežná 785 – 796, Nábřežná 818 – 823, Hurbanova 797 – 817, Podkrivánska 823 – 850.

Obvod č. 2 – Peter Šulik (Jana Hálu 277, tel. 0905 703 353)

Ulice: Hlavná - podjazd od č. 20 – 32, Jana Hálu 33 – 62, Jana Hálu 256 – 283, Krátka 284 – 298, Pod Vilingom 299 – 313, Školská č. 339, č. 447, Štefana Rysuľu 340 – 354, Štefana Rysuľu 358 – 362, Nám. Slobody č. 356, č. 357.

Obvod č. 3 – Tibor Chovan (Železničná 218, tel. 0907 931 979)

Ulice: Urbárska 63 – 106, Železničná č. 107, Železničná 181 – 254, Na Pastierskych 108 – 177, Pri Váhu 314 – 338, Ludovíta Štúra 405 – 456.

Obvod č. 4 – Matúš Ilavský (Tatranská 728, tel. 0903 439 722)

Ulice: M.R.Štefánika 670 – 703, M.R.Štefánika 630 – 659, Tatranská 705 – 733, Hlavná 508 – 516, Hlavná 592 – 605, Hlavná 480 – 486, Hlavná č. 403, č. 404, Hlavná 457 – 461, Hlavná č. 478, č. 479, č. 517, č. 591, M.R.Štefánika 660 – 669.

Obvod č. 5 – Gabriela Turanová (Pod Vrškami 965, tel. 0908 996 356)

Ulice: Fodorová 758 – 772, K Jaskyni č. 629, č. 704, č. 749, K Jaskyni 750 – 756, Hlavná 606 – 628, Hlavná 497 – 507, Nám. Slobody 492 – 496, Janka Silana 487 – 490, Vyšná 553 – 590, SNP 462 – 477.

Obvod č. 6 – Peter Jacko (Dr. Mašurku 923, tel. 0905 937 875)

Ulice: Široká 893 – 917, Široká 734 – 744, Mašurku 922 – 937, Mašurku 946 – 958, Pod Vrškami 918 – 921, Pod Vrškami 958 – 970, K Jaskyni 745 – 748, K Jaskyni 938 – 945, K Jaskyni - bytovky č. 1032, 1041, 1042.

Obvod č. 7 – Richard Zubaj (Športová 861, tel. 0904 741 277)

Ulice: Športová 857 – 863, Nábřežná 851 – 856, Nábřežná 865 – 892, Važecká chata č. 971, Múrna 972 – 1007, Čierne 1008 – 1019, Vernárska 363 – 402, Dr. Lučanského 518 – 551.

Komisia financií, strategického plánovania, správy majetku a cestovného ruchu – predseda Peter Jacko, členovia: Zdenko Profant, Iveta Pleváková, Mariška Lištiaková, Darina Bartková. Tajomníčka: Viera Hrebeňárová.

Komisia územného plánovania, urbanistiky a výstavby, životného prostredia, verejného poriadku a dopravy – predseda Richard Zubaj. Pre úsek územného plánovania, urbanistiky a výstavby – podpredseda Ján Jurčo, členovia: Anna Halčinová, Ľubomír Čonka, Zdenko Profant. Tajomník: Rastislav Sirotiak. Pre úsek životného prostredia – podpredseda Peter Šulik, členovia: Zdenko Profant, Gabriela Turanová, Tibor Chovan, Richard Zubaj. Tajomníčka: Slávka Ilavská. Pre úsek verejného poriadku a dopravy – podpredseda Tibor Chovan, členovia: Jana Michalková, Ľubomír Kuzmiak, Tomáš Bartko (Na Harte 779). Tajomníčka: Adriana Ilavská.

Komisia školstva, mládeže, kultúry a športu – predsedníčka Gabriela Turanová, členovia: Matúš Ilavský, Peter Jacko, Elena Jelenová, Bibiána Černá, Katarína Lehotská, Michaela Matejková, Jana Šuleková, Martina Michalková, Miroslava Bartková, Darina Bartková, Zuzana Jančková. Tajomníčka: Adriana Ilavská.

Komisia zdravotníctva, sociálnych vecí a rodiny – predsedníčka Zuzana Profantová, členovia: Marcela Michalková, Martina Michalková, Denisa Ilavská. Tajomníčka: Zuzana Rysuľová Kubíková.

Komisia pre verejný záujem – predseda Matúš Ilavský, členovia: Gabriela Turanová, Peter Jacko, Tibor Chovan, Peter Šulik.

OZNAM

Miestne dane a poplatky môžete uhradiť na obecnom úrade počas úradných hodín v dňoch:

PONDELOK	8:00 – 16:00
UTOROK	8:00 – 16:00
STREDA	8:00 – 16:00
ŠTVRTOK	8:00 – 16:00

Prestávka na obed od 12:00 – 13:00.
Piatok je nestránkový deň.

Výška daní a poplatkov zostala nezmenená, poplatok za TKO je 20 eur na osobu a za psa 7 eur.

KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL

Výlety a exkurzie

Koncom apríla 19 žiakov druhého až štvrtého ročníka vymenilo bežný školský stereotyp za vyučovanie v prírode, konkrétne na Štrbskom Plese. Dozvedeli sa históriu osady, spoznávali rastliny i vrchy. Vyskúšali si aj ručne poháňaný kolotoč a deň zakončili nákupmi suvenírov. Deviatci sa v marci zúčastnili Dňa otvorených dverí v Slovenskom

bolo vytvoriť u detí pozitívny vzťah ku knihám, motivovať ich, aby odložili mobily, tablety a počítače a venovali svoj čas čítaniu.

Deti boli aj na návšteve v hasičskej zbrojnici. Hasiči im ukázali hasičskú techniku, vysvetlili základy hasičskej práce a predviedli aj rôzne pracovné nástroje. Deti si pozreli aj výstavu trofejí a s radosťou si vyskúšali prilby a iné pomôcky.

hydrometeorologickom ústave v Gánovciach. Videli rôzne zariadenia na meranie teploty vzduchu, množstva zrážok, rýchlosti a smeru vetra. Pozorovali tiež vypustenie meteorologického balóna so sondou a navštívili aj archeologické nálezisko, kde sa v roku 1926 našla skamenená výplň lebky neandertálcu.

Ôsmaci si boli v Galérii Kolomana Sokola v L. Mikuláši pozrieť výstavu Jan Hála inak, kde si v rámci animačného programu vyskúšali kresbu tušom. Tretiaci a piatáci navštívili Galériu P. M. Bohúňa a výstavu Erny Masarovičovej. Prezreli si jej originálnu sochársku tvorbu (sochy zvierat vytvorené používaním medeneho plechu a drôtu z cínu a olova), ale aj šperky a medaily. Sami si vyskúšali sochársku tvorbu z papiera a lepidla. Piatáci sa zúčastnili aj animačnej detektívky, v ktorej riešili rôzne úlohy, hádanky a rébusy. Hravou formou sa zoznámili nielen s umeleckými dielami, ale aj históriou.

Prváci, druháci a tretiaci v marci navštívili miestnu knižnicu. Cieľom

Súťaže a olympiády

Recitačná súťaž Hviezdoslavov Kubín má v našej škole dlhoročnú tradíciu. Školské kolo 69. ročníka sa uskutočnilo 23. marca. Prehliadky v umeleckom prednese poézie a prózy sa zúčastnilo

18 žiakov druhého až deviateho ročníka. V prvej kategórii (poézia) porota rozhodla o víťazoch takto: 1. miesto – Simona Gulašiová (4. roč.), 2. miesto – Rebeka Háľková (2. roč.), Shania Šeďová (4. roč.), 3. miesto – Michal Ilavský (3. roč.), Dorota Kočtúchová (2. roč.) Laura Gočová (2. roč.). V druhej kategórii (poézia) porota prvé miesto neudelila. Druhé obsadila Margaréta Šeďová (6. roč.) a tretie Viktória Natalie Šeďová (6. roč.) a Nela Ondříková (5. roč.). V tretej kategórii (poézia) zvíťazila Aneta Zubajová (7. roč.), 2. miesto – Andrea Fiamčíková (8. roč.), 3. miesto – Natália Rysulová (7. roč.). V tretej kategórii (próza) prvenstvo získala Eva Šeďová (9. roč.).

Po úspešnom riešení domáceho kola postúpili do školského kola matematickej olympiády žiaci: 5. tr. – Simona Bartková, 6. tr. – A. Brudňák, T. Fiamčíková, Adrián Michalko, Simon Profant, M. Šeďová, S. Zubaj, 7. tr. – E. Bartková, N. Rysulová, A. Zubajová, 8. tr. – A. Fiamčíková, M. Gašparíko-

vá, Nina Jacková, J. Lojeková, A. Pačaj. Úspešným riešiteľom matematickej olympiády školského kola sa stal žiak 9. tr. Radovan Matejko, ktorý postúpil na okresné kolo.

Do okresného kola matematickej súťaže Pytagoriáda postúpili: Michal Ilavský (3. tr.), Richard Jurík (4. tr.), Simona Gulašiová (4. tr.), Simona Bartková (5. tr.).

Žiaci prvého stupňa mali možnosť ukázať v celoslovenskej vedomostnej súťaži, čo všetko vedia a hravou formou si rozšíriť svoj rozhľad. Riešili úlohy, v ktorých si preverili svoje vedomosti z vlastivedy, prírodovedy, slovenčiny, matematiky, informatiky. O titul najmúdrejšieho medzi najbystrejšími zabojovalo 15 žiakov. Michal Ilavský (3. tr.) sa zaradil medzi 30 % najúspešnejších a získal diplom s titulom Všetkovedko a tričko.

Pre žiakov druhého stupňa sa uskutočnila súťaž Expert Geniality Show. Popasovali sa s úlohami v súťažných témach Od Dunaja k Tatrám, Mozgolamy, Svetobežník, Tajomstvá prírody, Do you speak English?, Góly, body, sekundy. Zapojilo sa do nej 11 žiakov. Simona Bartková (5. tr.) sa stala najúspešnejšou riešiteľkou v kategórii Ako funguje svet a za umiestnenie medzi 30 % najúspešnejších riešiteľov získala diplom TOP Expert.

Do vedomostného kvízu sa zapojili aj siedmci, ôsmaci a deviataci. Celkovými víťazmi sa stali ôsmaci, druhí boli deviataci a bronzovú pozíciu získali siedmci.

Natália Rysuľová (7. tr.) a Eva Šedová (9. tr.) sa zúčastnili okresného kola olympiády z anglického jazyka. Obe žiačky sa stali úspešnými riešiteľkami. Natália okresné kolo vyhrala a postúpila do krajského kola, kde obsadila krásne šieste miesto.

Olympijský odznak všestrannosti je dobrovoľný športový projekt Slovenského olympijského a športového výboru realizovaný na školách, zameraný na podporu všestranného pohybového rozvoja žiakov. Cieľom projektu je aktivácia detí k pravidelnému športovaniu a identifikácia talentovaných žiakov. Určený je pre žiakov šiesteho až deviatego ročníka. Žiaci boli testovaní na hodinách telesnej výchovy v šiestich disciplínach – skok do diaľky z miesta, ľah – sed za 30 sekúnd, vytrvalostný člnkový beh, hod 2 kg plnou loptou, výdrž v zhybe nadhmatom, člnkový beh 10 x 5 metrov. Škola zaslala údaje z testovania 53 žiakov. Nina Jacková získala zlatý odznak, Miriam Fiamčíková strieborný a Stanislav Michalko, Adam Plevák, Natália Rysuľová, Natália Rysuľová a Adrián Michalko získali bronzový odznak.

Aktivity

Deň Zeme si žiaci pripomenuli rôznymi aktivitami a upratovaním okolia školy. Prváci si za odmenu zašli aj na výlet do Važeckej jaskyne.

Deň narcisov je verejno-prospešná zbierka Ligy proti rakovine. Tento rok sa konala už po 27-krát. Počas rokov sa vypracovala vďaka dôvere ľudí na najväčšiu finančnú zbierku na Slovensku. Koná sa každoročne v apríli a jej symbolom je žltý narcis. Naši žiaci aktívne vyzbierali takmer tristo eur.

Svetový deň vody sme si v našej škole pripomenuli rôznymi triednymi aktivitami, ktorých cieľom bolo vyzdvihnúť význam vody pre ľudstvo, upozorniť na stav a ochranu pitnej vody, či nebezpečenstvo kyslých dažďov.

Deti navštevujúce zdravotnícky krúžok mali možnosť vďaka študentkám zo Strednej zdravotníckej školy v Poprade vyskúšať si kurz prvej pomoci, zásady pri umelom dýchaní a masáži srdca. Zaujímavé boli realistické rany, obväzová

technika a stabilizovaná poloha.

V januári druháci využili bohatú snehovú nádielku a zorganizovali triednu sánkovačku. Pozvali na ňu pani riaditeľku, triednu učiteľku i učiteľky z prvého stupňa. Po sánkovačke boli všetci mokří, ale spokojní a usmíati.

V polovici marca sa žiaci zúčastnili základného lyžiarskeho výcviku v Snow parku Lučivná. Na lyžiarsky výcvik sa prihlásilo 13 žiakov zo šiestej a siedmej triedy. Pod vedením pedagógov Miroslavy Juhásovej a Mareka Baláža si osvojili pohybové zručnosti spojené s lyžovaním. Žiaci, ktorí nevedeli lyžovať, získali základy zjazdového lyžovania a tí zdatnejší sa vo svojich lyžiarskych schopnostiach zdokonalili. Na záver výcviku absolvovali aj preteky.

Škola sa opätovne zapojila do projektu Školská vkladná knižka, ktorá motivuje deti k čítaniu s porozumením, písaniu diktátov a rozvíja finančnú gramotnosť. Za svoju prácu deti získavali dukáty, ktoré si ukladali na svoju vkladnú knižku. Za zarobené dukátiky si mohli deti na školských trhoch nakúpiť hry, hračky, školské potreby, sladkosti, či iné drobnosti. Motivácia zbierať dukáty pokračuje, pretože na konci školského roka budú ďalšie trhy.

Vo februári sa žiaci šiesteho až deviateho ročníka zúčastnili preventívnej protidrogovej prednášky. Prednášajúci vysvetľoval a diskutoval so žiakmi o tom, aké dôsledky majú drogy na ľudský organizmus a čo všetko môžu spôsobiť. Cieľom prednášky bolo, aby sa pravda o škodlivosti drog dostala k žiakom skôr, ako sa k nim dostanú falošné informácie od „kamarátov“ alebo drogových dílerov.

Koncom marca strávili žiaci špeciálnych tried dopoludnie pečením palaciek. Pani učiteľka zvolila zdravú verziu z ovsených vločiek s nastrúhaným jablkom a popri práci sa deti dozvedeli aj niečo o zdravej výžive. Deti sa zapojili do výroby cesta a vyskúšali si aj pečenie palaciek. Vo fašiangovom období sa deti podobným spôsobom učili robiť šišky.

V polovici apríla sa konal zápis detí do prvého ročníka. V dopoludňajších hodinách sa deti zoznámili s priestormi školy prostredníctvom otvorenej hodiny v prvej triede. Popoludní už posmelení predškoláci ukázali svoju pripravenosť na školu. Vypracovali pracovné listy, kreslili, spievali, recitovali. Do školy sa zapísalo 34 budúcich prváčikov.

Fašiangy

Zavŕšením fašiangového obdobia bola karnevalová zábava pre žiakov prvého stupňa. Predstavili sa rozmanité masky, tie najlepšie a najkreatívnejšie boli odmenené. Prekvapením pre deti bolo modelovanie z podlhovastých balónov, ktoré sa mohol každý naučiť.

Fašiangy si užili aj deti zo špeciálnych tried. Škola v spolupráci s občianskym združením JEK H DROM, terénou sociálnou pracovníčkou Zuzanou Rysulovou Kubíkovou a rodičmi detí pripravila pre ne karneval. Deti navrhli fašiangový program, zabávali sa pri súťažiach a predviedli vlastnoručne vyrobené kreatívne masky. Popri súťažení a tancovaní si všetci pochutnali na šiškách, ktoré pripravili mamičky detí.

Stretnutie s občanmi prinieslo viacero podnetov na riešenie

Koncom marca (26.3.) sa vo veľkej spoločenskej miestnosti obecného úradu uskutočnilo verejné stretnutie občanov so zástupcami obce. Cieľom zhromaždenia bolo získať požiadavky a podnety od obyvateľov na riešenie problémov v obci. Stretnutia sa zúčastnilo zhruba 50 občanov, aktívne vystúpilo 21 z nich a dva podnety boli doručené písomne.

Viac či menej konkrétne podnety od občanov sa týkali rôznych oblastí života v obci. Viacnásobne zazneli požiadavky na zriadenie opatrovateľskej služby (prípadne zariadenia pre seniorov) v obci a na riešenie pohybu túlavých psov po obci, pripomienky k zimnej údržbe ciest a otázky k zbúraní bývalej materskej školy. Občania mali všeobecné i konkrétne pripomienky k znečisťovaniu a neporiadku, výtržnostiam a krádežiam, stavu ciest a chodníkov (opravy, budovanie, dopravné značenie, spomaľovacie pruhy), parkovaniu, dopravnému spojeniu, kultúrnym a spoločenským aktivitám.

Obyvatelia obce by tiež uvítali možnosť komunikácie formou verejného stretnutia častejšie (dvakrát ročne). Obecné zastupiteľstvo odporúčalo starostovi zaoberať sa podnetmi od občanov a na najčastejšie sa opakujúce podnety predložiť stanovisko na ďalšom zasadnutí obecného zastupiteľstva.

(red)

Podakovanie pre učiteľov a darcov krvi

Už niekoľko rokov organizuje Miestny spolok Slovenského červeného kríža (MS SČK) podujatie ku Dňu učiteľov, aby tým našim prejavilo úctu k ich povolaniu a vďaka za ich prácu. Aj tohto roku koncom marca pozvali do spoločenskej miestnosti obecného úradu pedagogický kolektív z tunajšej základnej a materskej školy. Pre učiteľov bol pripravený kultúrny program detí zo základnej školy a folklórneho združenia Stráne, kvietok a spoločné pohostenie. V mene zástupcov obce sa učiteľom poďakoval starosta Milan Lištiak.

Vedenie MS SČK každoročne organizuje aj poďakovanie a ocenenie darcov krvi. Tradične sa koná počas výročnej členskej schôdze, tá tohtoročná bola vo februári. Za uplynulý rok evidovali na

transfúzných oddeleniach 32 darcov z Važca (časť z nich na fotografii). Každý z nich dostal malý darček ako symbolický

prejav vďaky. Darcom, ktorí sa nemohli podujatia zúčastniť, boli darčeky odovzdané dodatočne.

(mm)

Zo škôlky...

Vo fašiangovom čase si aj škôlkari užili karneval plný zábavy, tanca a rozmanitých masiek. V marci mali v škôlke zimnú besiedku pre rodičov a blízkych, ako náhradu vianočnej akadémie, ktorá sa v decembri neuskutočnila pre chrípkovú epidémiu. Deti navštívili aj obecnú knižnicu, kde sa oboznámili s jej fungovaním a detskými knihami.

Spestrením každodenného života v škôlke sú rôzne zaujímavé aktivity. Vystúpenie hudobnej skupiny NOBBO deťom priblížilo rôzne povolania pomocou hudby a piesní. Predstavenie Kačky - rapotačky sa nieslo v duchu environmentálnej výchovy (triedenie odpadu, globálne otepľovanie).

V priebehu roka predškolákov „teta z Legárne“ oboznamuje s legovými kockami a ich postupným skladaním podľa pokynov. Každé dieťa skladá svoj vlastný predmet. Deti si pri tom rozvíjajú fantáziu, predstavivosť aj orientáciu.

Doteraz najväčším zážitkom bola pre deti návšteva exotických vtákov-papagájov zo ZOO ARAKOVO. V rámci interaktívnej prednášky sa deti oboznámili so životom exotického vtáctva, ich chovom a ochranou. Deti ich mohli kŕmiť, hladkať aj zobrať na ruku.

(red)

Seniori slávlí MDŽ

Pri príležitosti Medzinárodného dňa žien zorganizovali naši seniori stretnutie spojené s výročnou členskou schôdzou. Milým kultúrnym programom prispeli deti z materskej a základnej školy.

Starosta obce Milan Lištiak v príhovore vyzdvihol úlohu žien v spoločnosti: „Ženy sú základným kameňom našich rodín. Zaslúžia si úctu nielen v jeden deň v roku, ale v každom momente života. Niekedy si ani neuvedomujeme, čo všetko tie naše ženy, manželky, matky v živote zvládnu. Berieme to ako samozrejmosť. A ani samotné ženy si často neuvedomujú, aké sú nenahraditeľné. Dokážu rozdávať lásku, šťastie,

úsmev, ale aj neúnavne riešiť problémy, ticho niesť ťažké bremená a obetovať sa pre šťastie svojej rodiny. Zaslúžia si, aby boli milované, aby nikdy nemali dôvod na slzy, ale len na úsmev. Aby boli istotou našich domovov a rodín a hrdé na to, že sú ženy.“

Šesť členiek miestnej Jednoty dôchodcov sa 10.5. zúčastnilo aj osláv ku Dňu matiek v Závažnej Porube, ktoré organizuje okresná organizácia JDS. Seniori nechýbali ani na brigáde na Deň Zeme, kde sa ich zúčastnilo dvanásť. V máji seniorky pomáhali skrášľovať obec výsadbou kvetín.

(red)

Ocenená kniha

Publikácia Život Važca (autorského kolektívu: Michaela Matejková, Peter Vítek, Iveta Zuskinová, Anton Potaš, Peter Laučík, Anna T. R. Bartková), ktorá vyšla v minulom roku, získala v súťaži o knihu Liptova 2022 druhé miesto v kategórii odborná literatúra. Celkovo bolo do súťaže nominovaných 33 kníh, z toho dvanásť v kategórii odborná literatúra.

Kniha ponúka celkový pohľad na históriu aj súčasnosť obce a život jej obyvateľov. Publikácia je stavaná tematicky – prírodné pomery, prvé stopy osídlenia, cirkevné dejiny obce, história školstva a ľudová kultúra, a dejiny obce ponúka chronologicky v kapitolách Najstaršie dejiny obce, Od revolúcie po vojnu, Od vojny po súčasnosť. V knihe môžete listovať odpredu, odzadu a vždy sa niečo zaujímavé dočítate, alebo si pozriete niektorú z množstva krásnych fotografií.

„Na začiatku sme dlho uvažovali, či k takému projektu pristúpiť a publikáciu vydať, lebo sme si boli vedomí, že to bude projekt náročný ľudsky aj finančne. Som rád, že sme túto myšlienku nezavrhlí. Výsledkom je hodnotná publikácia, ktorej výnimočnosť dokazujú mnohé pozitívne ohlasy od ľudí a tiež výborné umiestnenie v tejto súťaži,“ zhrnul starosta Milan Lištiak.

Knihu si môžete zakúpiť na obecnom úrade alebo v potravinách MY na Vernárskej ulici.

(red)

Túlavé psy putujú do útulku

S problémom túlavých psov sa obec potýka dlhodobo. V dedine sa len ojedinele vyskytujú prípady potulujúcich sa psov, ktoré utečú svojim majiteľom. Problémom sú však psy, ktorých sa niekto úmyselne zbaví v dedine alebo jej blízkosti, a najmä množstvo psov vyskytujúcich sa v osade Dolinka. Tie sa často potulujú aj v dedine a s obľubou sprevádzajú najmä deti idúce ráno do školy.

V minulosti obec zabezpečovala odchyt túlavých psov prostredníctvom špecializovaných firiem. Problémy však stále pretrvávajú. V súčasnosti má obec k dispozícii dočasný koterce (na pozemku za obecným úradom) a vyškolených zamestnancov.

„Dovoľujem si touto cestou poďakovať poslancovi Richardovi Zubajovi za iniciatívu a osobné nasadenie pri riešení problematiky túlavých psov a tiež veterinárovi Jánovi Kšenzakovičovi za odbornú pomoc. Ďakujem tiež zamestnancom obce Rastislavovi Šedovi a Ľubomírovi Lackovi, ktorý bol nápomocný priamo v osade,“ uviedol starosta obce Milan Lištiak.

„Od začiatku roka sme v obci odchytili 26 psov, z toho 21 v osade. Štyri psy sme odchytili v obci a jedného v chatovej oblasti Pod Kopou. Tieto psy nám tu vypustili cudzí ľudia, zastanú na Hovalde alebo pri 72-jke a z auta vyhodia psa. Podobne v chatovej osade,“ priblížil Rastislav Šeďo.

Žiaden z odchytených psov nemal čip, takže nebolo možné zistiť ich majiteľov. „V spolupráci s útulkom z Liptovského Hrádku boli psy aj zverejnené na internete ako stratené, avšak majitelia sa neozvali a o psíkov nikto neprejavil záujem,“ dodala referentka daní Slávka Ilavská.

Po odchytení obec zabezpečuje psom veterinárnu starostlivosť, začipovanie a umiestnenia ich do dočasných koterco, kde čakajú na umiestnenie v útulku. Niektoré z odchytených psov mohli byť kvôli zlému zdravotnému stavu utratené. „Spolupracujeme s útulkom Zatúlaný chlpáček z Liptovského Hrádku a s útulkom v Ružomberku. V súčasnosti je priemerná čakacia doba na umiestnenie psa v útulku zhruba mesiac,“ dodala S. Ilavská.

V osade Dolinka sa aktuálne nachádza ešte 20 psov. Zástupcovia obce však očakávajú zlepšenie situácie. „Väčšina odchytených psov z osady bola prakticky odovzdaná dobrovoľne, pretože majitelia sa nechcú o nich starať. Aby sme zabezpečili, že psy sa v osade nebudú nekontrolovane množiť, prednostne sme odobrali feny a snažíme sa majiteľov poučiť o možnej kastrácii psov,“ doplnil R. Šeďo.

„Obec vyzvala všetkých majiteľov psov z osady Dolinka na povinnosť začipovania a vakcinácie, prihlásenie do evidencie a úhradu dane za psa. V prípade nesplnenia povinnosti obec bude ukladať sankcie v zmysle zákona. Aby naše spoločne vynaložené úsilie nevyšlo na zmar, obec bude pravidelne v osade vykonávať kontrolu stavu psov,“ dodal starosta M. Lištiak.

Doterajšie náklady (od začiatku roka) na odchyt psov, veterinárnu starostlivosť, umiestnenie a odvoz do útulku, technické prostriedky na odchyt, krmivo pre psy a podobne sú 2250 eur. Ročný poplatok za psa je 7 eur. Obec má aktuálne v evidencii 220 psov.

(mm)

Autorský kolektív ocenej knihy Život Važca na vyhlásení výsledkov zastupoval Peter Vítek (vľavo).

Kurz záchrany života

Pod taktovkou Dobrovoľného hasičského zboru (DHZ) Važec sa 7. mája pred zdravotným strediskom konala zaujímavá akcia predstavenia automatizovaného externého defibrilátora a praktická ukážka jeho použitia. Tento prístroj je určený na záchranu života v prípade zástavy srdca na použitie aj laickou verejnosťou. Prístroj dokáže sám analyzovať srdcový rytmus a v prípade potreby poskytne človeku signál, aby stlačil tlačidlo na výboj.

Zdravotníci počas ukážky predviedli prítomným postup záchrany postihnutej osoby: zistiť, či osoba dýcha, ak nedýcha, začať masáž srdca a dýchanie z úst do úst, zavolať záchrannú linku (155/112). V prípade potreby oživovania sa postupuje podľa pokynov uvedených na prístroji.

Na nákup defibrilátora získali dobrovoľní hasiči dotáciu vo výške 2000 eur. Prístroj je umiestnený na budove zdravotného strediska. V prípade záujmu občanov DHZ zorganizuje aj kurz prvej pomoci. Prihlásiť sa môžete na obecnom úrade alebo priamo u dobrovoľných hasičov (osobne, FB DHZ Važec).

Starosta obce Milan Lištiak iniciatívu hasičov uvítal: „Som rád, že v našej obci je k dispozícii takýto prístroj, ktorý bude kedykoľvek k dispozícii a ktorý dokáže výrazným spôsobom pomôcť pri záchrane ľudského života. Samozrejme, pevne dúfame, že ho bude potrebné použiť minimálne, ale ak by k takej situácii došlo, sme pripravení.“

(red)

Tuberkulóza pod kontrolou

Začiatkom mája bolo Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva (RÚVZ) v Liptovskom Mikuláši ošetrojúcim lekárom nahlásené ochorenie na tuberkulózu u dieťaťa, ktoré navštevuje materskú školu vo Važci (naposledy bolo v MŠ v polovici apríla). Na základe nahlásenia boli vykonané epidemiologické šetrenia v rámci rodiny i kolektívu v škôlke a ďalšie potrebné kroky, ktoré zabezpečoval RÚVZ a príslušné pneumologické ambulacie.

Medzi rodičmi a verejnosťou sa informácia rýchlo rozšírila a s opatreniami v škole neboli spokojní. „Naše deti zdieľajú spoločné priestory s deťmi zo špeciálnej triedy, takže máme vážne obavy o ich zdravie a bezpečnosť. Zo strany vedenia školy sme neboli dostatočne a včas informovaní o situácii,“ povedal jeden z nespokojných rodičov.

Riaditeľka školy Janette Šandorová zdôraznila, že postupovala podľa pokynov RÚVZ: „Sami sme okamžite po prijatí informácie z RÚVZ zabezpečili zvýšenie hygieny v škole a dezinfekciu priestorov. Keďže RÚVZ nenařadil ďalšie karanténne opatrenia ani uzavretie triedy, či školy, pokračovali sme v normálnom režime. Podľa vtedy aj teraz dostupných informácií nebol, ani nie je dôvod na paniku. Situáciu sme po celý čas monitorovali a s RÚVZ sme intenzívne komunikovali,“ uviedla riaditeľka.

Nespokojnosť verejnosti nabrala na intenzite do takej miery, že rodičia podali na vedenie školy sťažnosť. Okrem situácie s tuberkulózou v nej kritizovali aj iné problémy (hygiena detí zo špeciálnych tried, nevhodné správanie niektorých detí, výchovné prístupy v materskej škole). Zorganizované bolo aj verejné zasadnutie Rady školy (20.5.), ktoré bolo plné emócií. Na pozvanie starostu obce sa ho zúčastnili aj pneumologička Lucia Kováčiková, ktorá objasnila zdravotnú tému a Vladimír Benedik, odborník na opatrenia a kompetencie obcí a škôl v rámci civilnej ochrany.

Verejnému zasadnutiu predchádzalo stretnutie vedenia obce a školy so zástupcami rodičov, ktoré starosta Milan Lištiak zvolal ihneď na druhý deň po doručení sťažnosti. „V žiadnom prípade sa nevyhýbame zodpovednosti, ani nič nezatajujeme, podnikli sme všetky

potrebné kroky a prijali opatrenia a dokonca nad rámec povinnosti sme školu dočasne uzatvorili do upokojenia situácie. Tiež sme nad rámec povinnosti a na žiadosť rodičov, ktorí spochybňovali dovtedy vykonanú kvalitu a spôsob dezinfekcie našimi upratovačkami, nechali vydezinfikovať priestory školy aj profesionálnou firmou," uviedol M. Lištiak.

„Rodičia požadovali opatrenia, z ktorých niektoré sme hneď po vzájomnej dohode implementovali do školského prostredia, napríklad zriadenie platformy EDUPAGE aj pre škôlku, či presun niektorých učební. Všetko však nie je možné realizovať tak, ako si to predstavujú niektorí rodičia. K takémuto vyostreniu situácie vôbec nemuselo dôjsť. Mnohé z požiadaviek rodičov sú veci, ktoré je možné riešiť na úrovni triednych učiteľov, či priamo so mnou. Komunikáciu neodmietam a aj v tejto vypätej situácii som sa opakovane s rodičmi na ich žiadosť stretla. Na druhej

strane, v škole máme zavedené konzultačné hodiny, organizujú sa triedne aj plenárne združenie, no bohužiaľ, s minimálnou účasťou rodičov. Bez obojstrannej slušnej a konštruktívnej komunikácie žiaden problém nevyriešime," dodala J. Šandorová.

Starosta obce sa aktívne zapojil do riešenia situácie: „Hygienici nám doručili stanovisko k prípadu 9. mája. Napriek tomu som ich opätovne vyzval o konkrétnejšie usmernenie, ako máme postupovať.

Podľa stanoviska RÚVZ v Liptovskom Mikuláši zo 17. mája sa v obci vyskytli tri prípady ochorenia – dieťaťa a dvoch dospelých osôb (žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom). V ohnisku výskytu ochorenia boli nariadené protiepidemické opatrenia a hygienici tiež nariadili kontrolné vyšetrenia u najbližších rodinných príslušníkov a v kolektívnom zariadení u detí v triede a pedagógov. Ochorenie

u kontaktov potvrdené nebolo. Výskyt epidémie v obci hygienici nepotvrdili ani z toho dôvodu, že zdroj nákazy je u jednotlivých prípadov odlišný. Nenašli ani žiadne obmedzenia v škole ani v obci. Podľa aktuálnych informácií je situácia pod kontrolou a ochorenie sa ďalej nešíri. Hygienici situáciu naďalej monitorujú a vykonávajú potrebné opatrenia," vysvetlil starosta.

Tuberkulóza je infekčné bakteriálne ochorenie, ktoré sa prenáša predovšetkým kvapôčkovou formou, pri dlhotrvajúcom úzkom kontakte s chorým. Medzi rizikové skupiny patria osoby v kontakte s aktívnou tuberkulózou, ľudia žijúci v podmienkach s nízkym sociálnym a hygienickým štandardom, bezdomovci a osoby trpiace podvýživou, osoby s poruchami imunity (nádorové ochorenia, AIDS), prisťahovalci a utečenci z krajín s vyšším výskytom tuberkulózy.

(mm)

Zber starých lyží

Pod záštitou starostu obce Východná Pavla Krupu sa 30. júna o 17.00 hodine (v rámci Folklorneho festivalu Východná) uskutoční na Farme vo Východnej otvorenie výstavy miestneho spontánneho umelca Martina Sabaku, ktorý po odchode na dôchodok začal vytvárať v predzáhradke svojho domu miniatúry svetových sôch a stavieb (Socha slobody, Eiffelovka, Tower Bridge, Bratislavský hrad a podobne). Sochy boli po jeho smrti prenesené na Farmu Východná, kde budú v najbliž-

ších rokoch vystavené v jednom z hangárov pri obchode. Súčasťou expozície bude aj plot zo starých lyží, ktorý mal autor aj pri svojom dome. „Lyži zatiaľ nie je toľko, koľko potrebujeme, preto prosíme občanov o spoluprácu. Kto má staré nepotrebné lyže – historickejšie i modernejšie, nech ich donesie priamo na Farmu Východná do obchodu alebo do Domu Jana Hálu vo Važci. Zároveň vás aj touto cestou pozývame na otvorenie," uviedla spolupracovníčka projektu Zuzana Janečková.

Ocenili záhradkárov

Miestny spolok Slovenského čerevného kríža každoročne oceňuje šikovných záhradkárov. Za minulý rok v súťaži o najkrajšiu záhradku zabodovali Mária Šajgalová, Pavla Šed'ová, Viera Ilavská, Radko Šulek, Janka Zuštiaková a Eva Ondrejčáková.

**Aj vy môžete prispieť
do Važeckých novín. Radi
privítame vaše tipy a námety.
0904 653 071
vazeckenoviny@gmail.com
alebo využite schránku
na obecnom úrade.**

Jan Hála inak

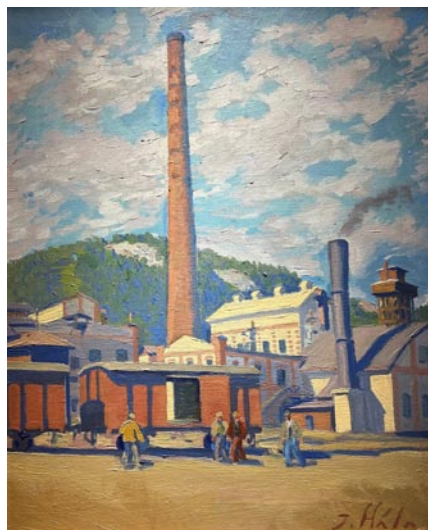
V Galérii Kolomana Sokola, ktorá patrí pod Liptovskú galériu P. M. Bohúňa, sa od 30. novembra 2022 do 1. apríla 2023 uskutočnila výstava Jana Hálu. Bola zameraná na menej známu tvorbu autora so zobrazovaním ľudí pri práci v rôznych inštitúciách a prostrediach (bane, papierne, kožiarske závody).

Kým prišiel český maliar Jan Hála do Važca, zobrazoval krajinu v okolí Blatnej a sociálnu situáciu baníkov v Mosťe. Namaľoval okolo štyridsaťpäť diel, z ktorých sa však zachovalo len minimum. Väčšina z nich bola odcudzená počas 2. svetovej vojny. Farebnosť týchto obrazov je výrazne iná ako u jeho folklórne ladených diel a zobrazuje ťažkú prácu mužov rúbajúcich uhlie.

Špecifickým a výnimočným cyklom výstavy bola ústredná séria trinástich olejomalieb Slovenských papierní, ktorá vznikla v roku 1932. Cyklus vznikol pre Slovenské papierne v Ružomberku a zachytáva prostredie výroby, stroje, fabriku aj zamestnancov. Maľby mali byť podľa informácií z dochovanej korešpondencie nafotené a určené na propagáciu podniku v zahraničných časopisoch. Aktuálne sú maľby súčasťou súkromnej zbierky ECO-INVEST services, ktorá je spolu s Mondi SCP vlastníkom bývalých papierní, a ktorá maľby našla a nechala zreštaurovať. K tomuto cyklu existujú aj prípravné skice a kresby, nachádzajúce sa v súkromnom vlastníctve rodiny a dokumen-

Jediné keramické dielo Jana Hálu

tačné fotografie, ktoré sú vo vlastníctve Liptovskej galérie P. M. Bohúňa.

V skicári je zoznam devätnástich motívov, z ktorých sa realizovalo v maľbe trinásť, jedna maľba sa našla počas trvania výstavy na základe archívnej fotografie z galérie. Obrazov by podľa najaktuálnejších informácií od rodiny, ktorá poskytla súpis diel, malo byť päťnásť. Pátranie po zostávajúcich dvoch ďalej pokračuje.

Sociálne motívy sú prítomné aj v sérii kresieb zobrazujúcich Kožiarske závody v Liptovskom Mikuláši. Ide o cyklus Mikulášski garbiari z roku 1949 zobrazujúci jednotlivé fázy spracovania kože. V tomto cykle Hála zároveň berie zreteľ aj na jednotlivých zamestnancov s uvedením ich mena.

Ako protipól k obrazom zachytávajúcím len stroje a mužov pri práci, bol súčasťou výstavy aj jeden akt jeho manželky Riny, ktorý má taktiež v jeho tvorbe výnimočné postavenie. Atmosférický názov Večer neodhaľuje, kto na ňom je. Dozvedáme sa to až z korešpondencie Riny Hálovej s bývalým riaditeľom galérie Ondrejom Ivanom, kedy prihladiť k rôznym okolnostiam ponúkla na predaj aj jeden portrét a pastel, na ktorej je stojaci akt. Sama uvádza, že ide o jej akt, a bola by rada, keby bol tento výnimočný cyklus v obrazárni vo Važci, lebo tam patrí a má aj dôležitú dokumentačnú hodnotu. Tieto dva ďalšie obrazy v zbierke galérie nakoniec neskončili, kde sa momentálne nachádzajú, zisťujeme.

Na zadnej strane obrazu je označenie „Vianoce 1923“. Je to rok, keď Jan Hála prišiel do Važca a prišla za ním aj jeho láska Rina. Jan Hála prežil vo Važci podľa pamätníkov aj korešpondencie spolu so ženou a deťmi šťastný a romantický život. Mali dve dcéry a jedného syna, ktorý je tiež maliar. V lete snáď Važec a Dom Jana Hálu počas Hálových dní navštívia obaja - syn Jan aj dcéra Jelena. Veľmi sa tešia z aktivít v dome a poskytnú aj dobové filmové zábery, ktoré boli zostrihané a budú súčasťou pripravovanej stálej expozície v Dome Jana Hálu (v priestoroch Literárno-historického obecného múzea, ktorého zbierku spravuje Matica slovenská).

Hála prišiel do Važca 1. augusta 1923, teda v lete tomu bude presne sto rokov, čomu budú vo Važci venované od 1. augusta aj špeciálne podujatia. Najbližšia vernisáž umelkyň Michaely Caskovej (Česko/Fínsko) a Sarah Jost (Nórsko) nadväzuje na Hálovu tvorbu a pracuje s prírodnými pigmentami a materiálmi pochádzajúcimi priamo z Važca. Obidve umelkyne prídu do Domu Jana Hálu začiatkom júna na umeleckú rezidenciu a budú tvoriť diela priamo na mieste. Vernisáž výstavy sa uskutoční na Jána, 24. júna 2023. Srdečne pozývame.

Zuzana Janečková

Futbalisti uprostred tabuľky

Važeckí futbalisti majú pred sebou posledných pár zápasov jarného kola (posledný 18.6.). Po odohraní 22 zápasov s bilanciou sedem víťazstiev, sedem prehíer a 8 remíz (skóre 53:46) sú na siedmom mieste v tabuľke (zo 14 mužstiev).

Výsledky odohraných zápasov:

26.3.	Liptovská Lúžna - Važec	1:0	
2.4.	Važec - L. Mikuláš - Palúdzka	2:2	(góly Matúš Ilavský, René Durkot)
9.4.	Ludrová - Važec	5:1	(Marián Mátray)
16.4.	Važec - Lisková	2:2	(M. Mátray, R. Durkot)
23.4.	Dúbrava - Važec	4:1	(Peter Zelko)
30.4.	L. Kokava - Važec	2:0	
7.5.	Važec - Ružomberok - Černová	0:0	
14.5.	Smrečany - Žiar - Važec	2:5	(M. Ilavský 2, R. Durkot, P. Zelko 2)
21.5.	Važec - L. Sliache	2:3	(P. Zelko 2)

Bežci zbierali tituly

V uplynulej zimnej sezóne si bežci zo športového klubu Kriváň Važec opäť rozšírili zbierku titulov, dokonca i majstrovských.

Druhý februárový víkend patril Majstrovstvám Slovenskej republiky v

behu na lyžiach v Kremnici. Bežci pretekali v sobotu v šprintoch klasickou technikou, v nedeľu boli na programe vytrvalostné preteky voľnou technikou. Do važeckého klubu putovali tri tituly majstrov Slovenska: Adrián Mi-

chalko 1/1, Matej Juhás 1/1, Nina Jacková 1/1 (sobota biatlonové preteky s čistou strelbou), Dáša Juhášová 4/5, Natália Rysuľová 7/7, Vratko Sorger 2/4, Simona Jacková -/12, Martina Michalková -/3.

Pretekárom sa darilo aj na iných súťažiach. Koncom januára (21.1.) zabojovali na prvých pretekoch sezóny v Dobšinej, kde preukázali veľkú dávku technickej zdatnosti, taktickej vyspelosti a pretavili kvalitnú letnú prípravu do výborných výsledkov: A. Michalko 1, N. Rysuľová 9, D. Juhášová 2, N. Jacková 1, M. Juhás 4, V. Sorger 7. O týždeň vycestovali nazbierať ďalšie body do Levoče na dvojdnové preteky (intervalový štart, masový štart): A. Michalko 1/1, N. Rysuľová 9/11, D. Juhášová 3/5, V. Sorger 10/9, M. Juhás 4/5, N. Jacková 1/2.

V polovici februára sa lyžiari popasovali s náročnými podmienkami s dažďom a vetrom v Osrblí: A. Michalko 3, D. Juhášová 10, N. Rysuľová 5, N. Jacková 1, V. Sorger 10, M. Juhás 3. Koncom februára trojčlenný kolektív bojoval v extrémnych podmienkach nového mokrého snehu na pretekoch na Štrbskom Plese. V konkurencii pretekárov z Poľska podali výborný výkon: A. Michalko 1, D. Juhášová 1, M. Juhás 2.

Všetkým športovcom gratulujeme k výborným výkonom a rodičom ďakujeme za pomoc a podporu.

(red)

